

Vlaams Instituut voor de Zee vzw
Flanders Marine Institute

Wetenschappelijke Commissie
18 juni 2021

Bijlage 1

Verslag wetenschappelijke
commissie 12 maart 2021

Vergadering Wetenschappelijke Kerngroep VLIZ

Vrijdag, 12 maart 2021, 14.00 uur, online

Aanwezig: Jan Mees, Colin Jansen, Tina Mertens, Karen Rappé, Jan Seys, Jaak Monbaliu, Gilbert Van Stappen, Hans Polet, Filip Meysman, Marleen De Troch

Verontschuldigd: Gert Verreet, Filip Meysman, Steven Vinckier, Maurice Hoffmann, Karolien Van Puyvelde, Bart Sonck, Didier d'Hont, Marc Kochzius, Marnix Pieters, Eric Stienen, Natalie Beenaerts, Bart Deronde, Filip Volckaert

Verslaggever: Jan Seys

De bijlagen bij dit verslag zijn te vinden op de document manager:

<http://www.vliz.be/docmanager/>

Toegang met uw eigen e-mail en wachtwoord ([hoe instellen?](#))

Uitzonderlijk zit Jan Mees de vergadering voor.

1. Goedkeuring agenda en eventuele bijkomende punten vanwege de leden

Er zijn geen bijkomende agendapunten.

2. Verslag vergadering kerngroep van 3 december 2020: goedkeuring en overlopen actiepunten (**Bijlage 1**)

Er waren geen actiepunten van de vergadering van 3 december 2020, maar enkel aandachtspunten en suggesties voor de herwerking van de onderzoeksagenda. Het verslag wordt goedgekeurd.

3. Overlopen en rondvraag informatieve bijlagen (**Bijlage 2**)

Jan Mees licht toe en legt enkele accenten bij de voorbije en geplande activiteiten.

De VLIZ Marine Science Day op 3 maart 2021 werd, spijs het digitale karakter, als een bruisend en gewaardeerd evenement ervaren, met ca 400 deelnemers. Volgend jaar, bij een fysieke nieuwe editie, zal vermoedelijk gewerkt worden met een soort hybride vorm (bv. virtuele postersessie). Intussen zijn er nog verschillende virtuele meetings gepland. Er is ook veel aandacht voor de Grote Schelpenteldag, die voor het eerst gebruik zal maken van een ScHELPdesk, een online-hulptool bij het herkennen van schelpen. Op de vraag van Marleen De Troch over hoe het publiek van VMSD was samengesteld, antwoordt Jan Mees dat er een grotere deelname was vanuit het buitenland (100-tal deelnemers uit meer dan 20 landen buiten België). De hoop is dat er nog groei mogelijk is naar professoren en naar bedrijven toe. Een analyse volgt en zal gedeeld worden met de Wetenschappelijke kerngroep.

ACTIE: VLIZ maakt een analyse op van de deelnemers van de VMSD en deelt deze met de leden van de Wetenschappelijke kerngroep

BESS, de Blue Economy Science Summit, is het verlengstuk van de reeks 'Marine Science meets Maritime Industry'. De eerste editie van dit event is gepland voor 10 september 2021 en zal in een bruisend format, industrie en wetenschap samenbrengen rond thema's van de zee.

Onder de koepel 'Nieuwe projecten' vermeldt Jan Mees o.a. initiatieven rond akoestische detectie van vispopulaties, een campagne i.h.k.v. Eurofleets in Groenland, een nieuwe fase van EMODnet met een belangrijke rol voor VLIZ (biologisch lot, maar ook betrokken bij andere loten), de aanstelling van een data-steward in het kader van de Flemish Open Science Board (FOSB), en een verlenging van het North Sea wrecks project. Daarnaast zijn ook een 9-tal projecten in aanvraag (zie vertrouwelijke info).

Bij projecten interne financiering vermeldt Jan Mees het geslaagde mini-symposium met presentaties van PhD-VLIZ studenten, en geeft hij mee dat voor de beurzen het tijdverlies opgelopen door corona door VLIZ zal worden opgevangen. Jaak Monbaliu vraagt toelichting bij STEM4Sea, het educatief project met een basisschool uit Brugge, gedragen door een subsidie van de Provincie West-Vlaanderen, waarbij kinderen al op vroege leeftijd warm worden

gemaakt voor het wetenschappelijk werk op zee. Jan Seys licht toe wat de stand van zaken is en wat de rol hierin is van het VLIZ.

Diverse publicaties zagen het levenslicht met o.a. drie nieuwe Beleidsinformerende nota's (update marien wetenschappelijk landschap; marine citizen science North Sea; recreatieve zeevisserij update). Daarnaast was er het lijvig boek over 'Niet-inheemse soorten in de Noordzee & aanpalende estuaria' en een Book of Abstracts van de voorbije VMSSD 2021. Intussen zijn de sociale media VLIZ in volle verdere expansie en zijn sinds de laatste vergadering van de Wetenschappelijke Commissie 17 wetenschappelijke publicaties gepleegd met VLIZ als (co)auteur.

In het kader van VLIZ-netwerking wordt melding gemaakt van een door de betreffende ICES-werkgroep gepubliceerd tribute aan Sidney Holt. Daarnaast werd het VLIZ gemandateerd door POGO om een consortium te trekken rond marien zwerfvuil. Hieruit vloeide een project voort, in samenwerking met de Universiteit van Ghana, over microplastics op Afrikaanse stranden.

Marleen De Troch vraagt hoe het VLIZ kan helpen bij het verspreiden van nieuws vanuit de academische wereld, bv. via sociale media. Een kant-en-klare tekst om op te nemen in projectvoorstellen zou van pas komen. Jan Mees vermeldt een aantal vaste kanalen waarmee VLIZ naar de buitenwereld communiceert en waarin ook nieuws van derden kan worden opgenomen (bv. Testerep magazine). Het VLIZ bekijkt in welke mate het een standaard beschrijving kan voorbereiden om de participatie in projecten met betrekking tot wetenschapscommunicatie te omschrijven.

4. Infrastructuur (**Bijlage 3**)

- Vaarschema Simon Stevin 2021

Jan Mees licht toe. Het vaarschema voor de RV Simon Stevin is al volledig ingevuld voor het ganse jaar, op enkele openingen na. Voor meerdaagse tochten zal het VLIZ het aantal wetenschappers dat opvaart verdubbelen naar 4 mits het voorleggen van een

negatieve Coronatest. De Zeekat wordt ook intensief ingezet en daar wordt de capaciteit van 3 naar 4 verhoogd na een positief advies van het Belgian Scientific Diving Committee.

- Stand van zaken Blue Accelerator

Het platform wordt klaargemaakt voor operationeel gebruik. VLIZ staat in voor het uitrusten van het platform met sensoren. Men is volop in voorbereiding om een frame te plaatsen waarop sensoren komen. Ook is VLIZ in overleg om de dataverbinding te operationaliseren. Een online dashboard wordt ontwikkeld om de data vanaf de wal uit te lezen. Gesprekken zijn lopende met POM om tot volwaardige exploitatie te komen van deze infrastructuur, met verantwoordelijkheden bij verschillende partners. VLIZ behartigt hier de koppeling met de marien wetenschappelijke gemeenschap.

- Stand van zaken Marine Robotics Centre

Originele dossier min of meer afgerond, met de aankoop en het operationeel maken van de USV en AUV. Ten aanzien van de ROV is er bijkomende investering gebeurd. In onderhandeling met prof. Willy Baeyens wordt momenteel bekeken om de glider van de VUB onder te brengen in het MRC. Er is ook communicatie gepland om deze samenwerking te benadrukken. In het dossier MRC was ook de aanleg van een zeewaterleiding opgenomen. Die zal de eerstvolgende maanden worden afgerond en de werken opgeleverd. Minister zal worden uitgenodigd om kraan open te draaien en eerste steen te leggen van MSO-II.

- Stand van zaken Marien Station Oostende en InnovOcean Campus

De nieuwe campus is in volle opbouw. Wekelijkse werkvergaderingen worden door Tina opgevolgd. Door corona nauwelijks vertraging opgelopen of extra kosten opgelopen.

Verwachte afronding in 2022 min of meer gelijklopend met de afwerking van de Ocean Innovation Space.

De volledige stand van zaken van de VLIZ-infrastructuur wordt opgelijst in Bijlage 3. Bijkomende infrastructuren en herinvesteringen zullen nodig zijn voor de nabije toekomst.

5. DORA declaration (**Bijlage 4**)

Tina Mertens licht toe. Het VLIZ wenst volop de kaart te trekken van Open Science. Zo is het betrokken in het werk van de Flemish Open Science Board (FOSB) en rolt het intern een VLIZ Open Science Platform (VOSP) uit. Het IMIS-informatiesysteem bevat momenteel al heel wat onderzoeksoutput (meer dan A1-publicaties) en wordt institutioneel gerevamped. De manier waarop we marien onderzoek presenteren zal verder evolueren onder invloed van de ontwikkelingen in Open Science. Geïnspireerd door de DORA-principes zal het VLIZ nagaan welke concrete acties ondernomen kunnen worden, op meerdere niveaus, binnen onderzoek, ondersteunende diensten en administratie, in de verdere ontwikkeling van de evaluatie van onderzoek en beoordelingsprocedures. Derhalve wenst het VLIZ de 'San Francisco Declaration on Research Assessment' (DORA) te ondertekenen. Voor meer info: <https://sfdora.org>.

Marleen De Troch benadrukt vanuit haar ervaring het belang van de DORA-richtlijnen bij evaluatierapporten. Filip Meysman geeft aan dat ook de UA bezig is met Open Access, met aandacht voor het publiceren van de data. Jaak vult aan dat ook modellen zullen worden gearchiveerd, hoewel niet steeds evident. Tina besluit dat DORA mogelijk een interessant topic kan zijn voor een uitgebreide meeting. Het thema zal worden voorgedragen als onderwerp voor de uitgebreide meeting van de Wetenschappelijke Commissie in het najaar.

ACTIE: DORA declaration agenderen op Open Wetenschappelijke Commissie december 2021

6. Filantropie

- a) Werkplan en begroting 2021 (**Bijlage 5**)
- b) Nieuw thema: *UN Decade of Ocean Science for Sustainable Development*

Karen Rappé licht toe. De filantropiebegroting 2020-2021 wordt overlopen. Als aandachtspunt voor 2020 wordt de uitreiking van een DEME & Antea BMRI-beurs aangehaald. Voor de zuidbeurzen werden helaas geen kandidaturen ontvangen. Vanwege corona zijn verschillende initiatieven in 2020 even on hold gezet. Het VLIZ wenst deze in 2021 te hervatten, mits de coronamaatregelen dit toelaten. De webshop heeft de gevreesde derving van inkomsten in 2020 grotendeels recht getrokken. Daarnaast heeft de oproep tot particuliere donaties op het einde van het jaar, goed gewerkt. De uitgaven waren eerder beperkt, vanwege het niet kunnen uitoefenen van acties met menselijk contact. Die middelen kunnen in 2021 worden besteed. Voor 2021 is er een opgespaard bedrag van 46kEUR dat kan besteed worden. De wetenschappelijke kerngroep keurt de begroting 2021 goed.

VLIZ en De Zee als Goed Doel onderzoeken momenteel ook de mogelijkheid om De Zee als Goed Doel te laten erkennen als fondsenwerver voor de UN Ocean Decade. De verkennende gesprekken met IOC lopen hieromtrent. Er zijn diverse mogelijkheden om in te stappen. Ofwel stop je geld in een grote pot, ofwel ga je mee in vooraf bepaalde acties. Daarnaast kun je ook inzetten op een specifieke actie en/of locatie, met meer vrijheid. Jan Mees geeft aan dat het agenderen van dit punt samenhangt met de unieke opportuniteit die UN Ocean Decade biedt, en de waarschuwing dat we moeten vermijden dat een dergelijke kans voorbij zou kunnen gaan zonder maximaal rendement. Mogelijk moet VLIZ hier een trekkende rol spelen. Colin Janssen beaamt dit. Voor individuele onderzoeksgroepen is dit veel moeilijker, terwijl VLIZ hier goed voor geplaatst is. Jan Mees vult aan dat de autoriteit van de andere instellingen belangrijk is om dit samen gestalte te geven. Filip Meysman vergelijkt met de Verenigde Staten waar filantropie ingebed zit, en suggereert een concrete actie voor te stellen eerder dan een brede oproep. Jan Mees vult aan dat we voorgestelde projecten vanuit Vlaanderen kunnen ondersteunen ('dienende rol') of zelf in handen nemen ('sturend'). Gilbert nuanceert dat we in Europa minder

geneigd zijn om te doneren aan filantropie, zeker t.a.v. instellingen die werken met overheidssteun. Jan Mees besluit dat we het verder overleg met IOC zullen afwachten en de uitkomsten zullen delen met de Wetenschappelijke kerngroep.

BESLISSING: de leden van de wetenschappelijke kerngroep keuren de filantropie begroting 2021 goed

7. Update EU-ontwikkelingen

Gert Verreet laat zich excuseren voor de vergadering, maar heeft een korte update gestuurd. Op 16 maart wordt door FWO en EWI een Horizon Europe webinar georganiseerd voor het gehele Vlaamse veld. Gert Verreet zal de finale versie van de presentatie doorsturen i.v.m. Horizon Europe pijler 2 cluster 6. De voorbereidingen van het Blue Economy partnerschap gaan gestaag verder, de SRIA is ingediend bij de Europese Commissie (EC) en op 26 maart is er hierover terug een meeting tussen de EC en de Lidstaten/AC.

Wat de mission 'Healthy Oceans, Seas, Coastal and Inland Waters' betreft, wordt nieuws verwacht over de opmaak van het implementatieplan en meetings van de subgroup. In het implementatieplan zou ook duidelijker moeten worden welke specifieke targets de focus krijgen. In het ontwerp Horizon Europe werkplan voor de missions is nu voorzien dat voor elke mission een Coordination and Support Action (CSA) wordt opgestart om het terrein van de implementatie van de mission te verkennen. De CSA implementatieplannen komen tijdens 2021 tot stand en hieraan worden nog grotere budgetten toegewezen met voorstellen voor amendementen aan de HE 2021-22 werkplannen die dit voorjaar worden vastgesteld. VLIZ en De Blauwe Cluster hebben interesse geuit om deel te nemen aan de CSA, n.a.v. een vraag van Frankrijk. Belangrijke vragen bestaan over de vereisten voor de voorgestelde 'lighthouses' en de organisatie van burgerbetrokkenheid.

Concreet zal Gert Verreet volgende week de presentatie van cluster 6 en een beknopte update over de mission doorsturen.

Jan Mees vult aan dat het BANOS CSA-project zal ingekanteld worden in het partnership verhaal, waarin aan JPI-Ocean zal gevraagd worden dit gestalte te geven. Meer info volgt binnenkort.

8. Data en locatie volgende vergaderingen

- Vrijdag 18 juni 2021 (online)
- Donderdag 14 oktober 2021 (voormiddag) te Brussel, ter vervanging van 15 oktober 2021. B2B met Vlaamse Unesco Commissie.
- Vrijdag 10 december 2021 te Oostende (klankbordgroep)

9. Varia

Geen.